

ایران زندگی

نخل به جای خون

گزارش «ایران» از پیامدهای تلخ رسم تیراندازی در مراسم عروسی و عزا و تلاش برای تغییر این سنت نادرست

زهرا افشار خبرنگار

در یک روز سرد پاییزی و قبل از کوچ ایل به قشلاق، بساط عروسی تنها پسر سراج افشرده در یکی از مناطق عشایر نشین کهگیلویه و بویراحمد برپا شده و همه در تلاش هستند عروسی به نحو شایسته برگزار شود. زن‌ها لباس‌های رنگارنگ محلی پوشیده‌اند و سیاه چادرها برای پذیرایی از خانواده عروس آماده شده‌اند، ناهار با کوسفتندهای پیش‌کشی مهیا شده و از دوردست می‌توان اسب‌ترین شده داماد را دید که عروس خود را سوار بر آن کرده و به سمت سیاه چادرها می‌آید. با شنیدن صدای ساز و دل که حکایت از نزدیکی شدن عروس و داماد می‌دهد، جوانان هم طبق یک رسم دیرینه و برای احترام به میهمانان، تیرهای هوایی را یکی پس از دیگری شلیک می‌کنند اما ناگهان تفنگ حسن از دستش می‌افتد و تیری درمی‌رود و به یکباره عروسی به عزابتبدیل می‌شود چرا که تیربه قلب داماد خورده و حالا سراج افشرده مانده و جسد بی جان پسر ۲۰ ساله‌اش و داغ و افسوس که همیشه به دلشان می‌ماند. سنت مرگبار تیراندازی در مراسم عروسی و گاه مراسم عزا در پیشینه چند ۱۰ ساله خود در استان‌های غربی و جنوبی کشور تاکنون جان صدها داماد، عروس و اعضای خانواده برگزارکنندگان عروسی را گرفته است. همین یک ماه پیش بود که در شهرستان جرم در کهگیلویه و بویراحمد پدر عروس در حالی که دخترش سوار بر خودرود در حال خروج از خانه برای رفتن به خانه بخت بود به قتل رسید و عروسی به عزابتبدیل شد. نه ۹ ساله این مردرب اثر سهل انگاری ماشه تفنگ برنور افشار داد و تیر شلیک شده به زیر گلولی پدر عروس اصابت کرد. «خان علی فتح جهانگیری» از بزرگان ایل بختیاری چهارمحال و بختیاری به «ایران» می‌گوید: اسلحه جزو لاینفک زندگی عشایر بختیاری است. ما از گذشته‌ها برای حفظ امنیت خانواده و زندگی مان مجبور به داشتن اسلحه بوده ایم البته نحوه استفاده از آن بسیار مهم است. ایل بختیاری در سال‌های دفاع مقدس با اسلحه شخصی خود به دفاع از کشور پرداختند و در این راه شهیدان زیادی دادند ولی شخصاً معتقدم از اسلحه تنها برای حفظ امنیت در مقابل اجانب باید استفاده شود و نباید از اسلحه در عروسی و عزا که صدها نفر

خودشان پیشقدم هستند. نجاتی می‌افزاید: بیشتر تیراندازی‌هایی که منجر به تبدیل عروسی به عزا می‌شود یا عزا را سنگین‌تر می‌کند از سوی جوانانی صورت می‌گیرد که به این نصاب گوش نمی‌دهند. در واقع تعدادی جوان در گوشه و کنار هستند که سر خود و به واسطه رسم و رسومی که از قدیم داشته‌اند، اقدام به این کار می‌کنند. وی در پاسخ به اینکه تیراندازی در مراسم عروسی و عزا از منظر قانونی چه حکمی دارد، توضیح داد: اصولاً تیراندازی در عروسی و عزا غیرقانونی است. به هر جهت عشایر با توجه به شیوه زندگی شان و لزوم حفاظت از دام‌ها و تأمین امنیت خود معمولاً سلاح‌های دولول دارند که مجوز هم دارد ولی همین سلاح هم چهارچوب استفاده دارد و نباید برای تیراندازی در عروسی و عزا از آن استفاده شود. همانند سلاح‌های شکاری که آنها هم چهارچوب استفاده دارند و برای بعضی فصول و با مجوز محیط زیست می‌توانند از آن برای شکار استفاده کنند. همچنین نگهداری و استفاده از سلاح‌های نظامی نیز ممنوع و غیرقانونی است. وی تأکید کرد: کسانی که حتی از سلاح‌های مجوزدار برای تیراندازی در عروسی و عزا استفاده می‌کنند نه تنها مجوز سلاح‌شان باطل می‌شود بلکه ضبط هم می‌شود. در حال حاضر تیراندازی در مراسم نه تنها در میان برخی عشایر و روستاییان بلکه در میان شهرنشینان نیز دیده می‌شود. ما نه تنها باید کماکان برای «نه به تیراندازی» فرهنگ‌سازی کنیم بلکه باید سعی کنیم فرهنگ‌های شایسته قدیمی قبایل را به مردم معرفی کرده و نسبت به جایگزینی آنها اقدام کنیم. در میان همین عشایر و قبایل یک رسم «همیاری» وجود دارد که وقتی دو جوان ازدواج می‌کنند در روز عروسی سران قبیله و عشیره حتی افراد رده‌های پایین در کنار هدیه عروسی، پاکت پولی را به فراخور خود به داماد می‌دهند که در بیشتر موارد پولی که جمع می‌شود خیلی بیشتر از هزینه عروسی شده که فرصاً برای یکپارز نفر برگزار شده و می‌بینید این پول می‌تواند کمک بزرگی برای یونین باشد. امیدواریم با کمک خود سران بتوانیم فرهنگ ازدواج سهل را جایگزین ازدواج‌های با سختگیری فراوان کنیم. البته پیش از این توافقنامه‌هایی با سران قبایل برای «نه به تیراندازی» در خوزستان بسته شده اما تا وقتی

این پوشش مردمی نشود، سرعت فرهنگ‌سازی کند خواهد بود. خوشبختانه در حال حاضر در برخی نقاط خوزستان مانند ملاتانی و باوی به‌دنبال صحبت‌های رؤسای قبیله می‌بینیم خانواده‌ها برای یادگاری عروسی یا یادبود در گذشته خود درخت می‌کارند که این بسیار خوشحال‌کننده است و جای امیدواری دارد.

در عروسی و عزا به جای تیراندازی نخل بکارید

یکی از ایل‌هایی که در خوزستان پایه‌گذار تغییر این رسم غلط شده، ایل «باوی» است که در همه جای خوزستان پراکنده هستند. بزرگ این ایل از خانواده‌های ایل خواسته به جای تیراندازی در مراسم‌های عروسی و عزا، نخل بکارند. شیخ «احمدباوی» از بزرگان ایل باوی در خوزستان به «ایران» گفت: رسم و رسوم ما هزار ساله است و تیراندازی جزو آن نبوده و نیست. مهم‌ترین سنت ما در عروسی و عزا شریک بودن در شادی و غم و تکریم میهمان است. من به‌عنوان یک خدمتگزار ایل از مردم ایل خودمان و ایل‌های دیگر خواسته‌ام در مراسم عروسی و عزا به جای تیراندازی که ممکن است خسارت‌های غیرقابل جبرانی داشته باشد، یک کار ماندگار انجام دهند که ثمری برای نسل‌های بعدی هم داشته باشد. امیدوارم این کاری که ما در ایل خودمان شروع کرده‌ایم، یک نقطه شروع برای استفاده نکردن اسلحه در اینگونه مراسم باشد. وی در پاسخ به این پرسش که تاکنون چند درصد خانواده‌های ایل از این پیشنهاد استقبال کرده‌اند، تصریح کرد: تاکنون تنها ۳۰ تا ۴۰ درصد خانواده‌ها از این نصیحت پیروی کرده‌اند ولی امیدوارم ۸۰ درصد کم‌کم جا بیفتند. وی با اشاره به اینکه ۸۰ درصد کسانی که اقدام به تیراندازی در مراسم‌ها می‌کنند جوانان هستند، تأکید کرد: این رسم غلط در همه اقوام و استان‌ها وجود دارد. البته من معتقدم جوان‌ها به هر جهت پرشور هستند و باید انرژی خود را به گونه‌ای تخلیه کنند و ما نیز باید زمینه تفریح و ورزش را برای آنها فراهم کنیم. چه اشکالی دارد اداره کل ورزش خوزستان اقدام به برگزاری مسابقه تیراندازی کند چه بسا استعدادهایی پیدا شوند که در سطح کشوری یا سطح جهانی حرفی برای گفتن داشته باشند. خواسته ما ایجاد فضاهای ورزشی بیشتر برای جوانان است. وی گفت: ما رسوم پسندیده دیگری مانند همیاری در مراسم عروسی و عزا را داریم که باید آن را رواج دهیم. البته در حال حاضر فشار اقتصادی بر خانواده‌ها به قدری زیاد شده که

کمک‌ها حتی از طرف ایل هم مانند سابق نیست. تیراندازی ریشه در فرهنگ بختیاری دارد در همین حال «مرئضی زمانی» فرماندار کوهرنگ نیز به «ایران» می‌گوید: رسم تیراندازی در مراسم عروسی و عزا ریشه در فرهنگ عشایر بختیاری دارد.

در گذشته تنها زمانی که افراد بزرگ عشیره یا شاکرچی معروفی از دنیا می‌رفت در مراسم ترحیم او از تیراندازی استفاده می‌شد، اما امروزه در اکثر مراسم عزا تیراندازی هم انجام می‌شود. تیراندازی در این مراسم که عمدتاً توسط جوانان انجام می‌شود در کوهرنگ موجب کشته شدن چندین نفر شده است. همین چند وقت پیش در یک مراسم عروسی عشایری به دلیل استفاده نادرست از اسلحه ۲۰ نفر زخمی شدند که متأسفانه خود عروس خانم نیز در میان زخمی‌ها بود. بررسی‌های ما نشان داد تیرهایی که در این مراسم شلیک شده بود، ده‌ها میلیون تومان ارزش داشت. وی افزود: جدا از هزینه‌های مادی که این رسم غلط دارد، تیراندازی در مراسمی که منجر به کشته شدن کسی شود، بسیار تبعات اجتماعی دارد و می‌تواند زمینه منازعات بعدی طوایف را به‌دنبال داشته باشد. به هر جهت شخصی چه از خانواده داماد چه عروس حالا قاتل شده و تازه انتقام‌جویی از طایفه دیگر با درون آن طایفه شکل می‌گیرد و زندگی عادی هر دو خانوار به هم می‌ریزد. فرماندار کوهرنگ می‌افزاید: بگیری‌های زیادی برای جلوگیری از انجام تیراندازی در مراسم‌های عروسی و عزا انجام شده و در جلسات متعدد شورای تأمین و شوراهای مردمی این موضوع مورد بحث قرار گرفته است. حتی خود عشایر یک فرهنگ بومی به نام «عنت‌خدا» به راه انداخته‌اند تا بلکه تا حدودی جلوی تیراندازی در مراسم عروسی و عزا گرفته شود که انصافاً این مسأله توانسته کمک هر چند ناچیزی بکند. ولی باید قبول کنیم تغییر این سنت که ریشه در فرهنگ عشایر دارد، کار ساده‌ای نیست و ما باید با استفاده از تمامی پتانسیل‌هایی که در شهرها و روستاها و جامعه عشایری داریم برای تغییر این رسم غلط استفاده کنیم. باید باور کنیم جلوگیری از تیراندازی در مراسم عروسی و عزا با زور امکانپذیر نیست و ما تأثیر به کار فرهنگی گسترده‌تری هستیم. مردم باید آگاه شوند که استفاده از اسلحه و تیراندازی در مراسم‌های عروسی و عزا نه تنها غیرقانونی است بلکه می‌تواند عواقب بسیار خطرناکی برای آنها نیز داشته باشد.

عکس‌ها: ایرنا

خودروهای خوراند، کنترل ترافیک هوشمند، پیش‌بینی جرم‌و... در شهرهای هوشمند زندگی شهری را متحول می‌کند

شهرهای هوشمند؛ ارمان هوش مصنوعی

۱۵ | صفحه

برای اهدای وسایل اضافه در خانه تکانی شب‌عبید حرمت آدم‌ها را رعایت کنیم

زیاله را نمی‌بخشند

دور می‌ریزند

۱۶ | صفحه

مسابقات تیراندازی

به جای شلیک‌های آیینی

بهرام ستاری دستاوی معاون سیاسی امنیتی و اجتماعی استانداری لرستان

تیراندازی و علاقه به اسلحه از دیرباز در میان مردم لرستان رواج داشته است. شاید زندگی عشایری و دامپروری و لزوم حفاظت از دام‌ها در برابر حیوانات وحشی روزگاری این علاقه را توجیه می‌کرد ولی در سال‌های اخیر و به‌خصوص با افزایش آمار تیراندازی و احساس ناامنی روانی ناشی از آن در جامعه امروز، کارشناسان را بر آن داشته تا راهکارها و تدابیری برای کاهش حجم اسلحه در دست مردم و به‌خصوص اسلحه‌های غیرمجاز که عامل اصلی تیراندازی در لرستان هستند بیندیشند. همچنین رسم تیراندازی در عروسی‌ها که گاهی حوادث جبران‌ناپذیری را رقم زده‌اند در این میان کم نیست و شاید به همین دلیل در دستور کار کارشناسان قرار گرفته است. بررسی کارشناسانه اسلحه‌های غیرمجاز و نحوه جمع‌آوری آنها همچنین شیوه‌های عملی کاهش تیراندازی‌ها بدون توجه به بعد فرهنگی آن عملاً غیرممکن است. به همین منظور استفاده از تمامی ظرفیت‌های موجود از جمله رهنمودهای انم‌ه جمعه و جماعات، پخش کلیپ‌های تبلیغاتی و فیلم‌های کوتاه و مستند حوادث اتفاق افتاده ناشی از تیراندازی در عروسی‌ها از جمله عوامل مهم تأثیرگذار در راستای دستیابی به این هدف است. البته در این میان نقش مطبوعات و وب‌سایت‌های خبری و تحلیلی را نمی‌توان نادیده گرفت. استفاده از ظرفیت‌های موجود همچون استفاده از ظرفیت احترام و بزرگی ریش سفیدان و بزرگان اقوام، توجه و توصیه به استفاده از لوازم ایمن و استاندارد جشن و شادی به جای تیراندازی در عروسی‌ها و جشن‌ها و عزاداری‌ها به همراه دستور اکید مبنی بر برخورد قضایی محکم و بدون چشم‌پوشی در آرای قضایی از جمله دیگر تدابیر جهت کاهش و مهار تیراندازی‌ها

در لرستان است. از سوی دیگر باید ضمن برخورد با توزیع‌کنندگان و استفاده‌کنندگان سلاح‌های غیرمجاز شرایطی را فراهم کرد تا باشگاه‌های ورزشی برای تیراندازی تأسیس شود و مسابقات تیراندازی برای علاقه‌مندان به عنوان یک رشته ورزشی رواج یابد. این موضوع به جهت اهمیت در دستور کار کمیسیون اسلحه و مهمات شورای تأمین استان قرار گرفته و در این خصوص تدابیر و تمهیداتی اتخاذ شده است. تأثیرات منفی تیراندازی‌ها باعث ایجاد جو روانی منفی در ورود سرمایه و سرمایه‌گذاری در استان شده است. این درحالیست که لرستان از نظر جرایم خشن و جرم و جنایت یکی از استان‌های امن کشور است. لکن جو روانی این تیراندازی‌ها می‌تواند مانع رشد صنایع در استان هم باشد که در این خصوص نیز اهمیت نقش مراکز فرهنگی و همچنین برخورد‌های مناسب قضایی و قاطع با این پدیده ناامیمن اجتماعی را نمایان می‌سازد که امید است با توجه به این مسأله و کاهش آمار تیراندازی‌ها و تلاش در به صفر رساندن این گونه آمار شاهد اتفاقات مناسبی در سطح استان لرستان آن گونه که شایسته آن است باشیم.

یادداشت